SFI Klar

GRATIS KURSBOK · FREE COURSE BOOK

C

Studieväg 1, 2 och 3 · CEFR A2–A2+

Livet i Sverige

SFI Kurs C

Boende, hälsa och vård, arbete och din egen historia. Med provträning i det nationella provets format.

Housing, healthcare, work and your own story. With practice in the national test format.

KAPITEL · CHAPTERS

KAPITEL 1
Boende

KAPITEL 2
Hälsa och vård

KAPITEL 3
Arbete och vardag

KAPITEL 4
Min historia

KAPITEL 5
Provträning Kurs C

Plugga smart. Klara provet.

SFI Klar är fristående övningsmaterial och har ingen koppling till Skolverket. Alla texter och uppgifter är nyskrivna och kommer inte från de nationella proven. Namn, adresser och nummer i boken är påhittade.

SFI Klar

Innehåll · Contents

	Välkommen till Kurs C	2
Kapitel 1	Boende	4
Kapitel 2	Hälsa och vård	13
Kapitel 3	Arbete och vardag	22
Kapitel 4	Min historia	31
Kapitel 5	Provträning Kurs C	39
	Grammatiköversikt · Grammar overview	46
	Facit · Answer key	48

SFI Klar

Välkommen till Kurs C

Om boken · About this book

Välkommen till Kurs C! At this level you move from short sentences to **connected texts**: you describe, explain and tell what happened.

- **Kurs C** is about **CEFR A2–A2+**. It is part of all three study paths (studieväg 1, 2 and 3). On studieväg 3 it is the first course.
- The themes are everyday life in Sweden: **housing**, **health and healthcare**, **work** and **your own story**.
- Kurs C ends with a **national test** in four parts. Chapter 5 practises every part in the same format.
- The book has **4 theme chapters**, **test practice**, a **grammar overview** and an **answer key** (Facit).

PROVET The national test for Kurs C

Del	Vad du gör	Tid
Läsa A	Short everyday texts: notices, emails, adverts. Multiple choice.	about 1 hour for Läsa
Läsa B	Longer texts: an article, an interview, a gap text.	
Höra	Phone messages, conversations, announcements, a short interview.	about 30–40 min
Skriva	One text (email or narrative) with four points, at least 150 words.	about 60 min
Tala	Talk about yourself and an everyday topic, and talk with another person.	10–15 min

Your school decides the dates and gives you the exact instructions.

Studieplan · Study plan (10 weeks)

Vecka	Kapitel	Fokus
1–2	1 Boende	Adjectives, prepositions, *det finns* · write a felanmälan
3–4	2 Hälsa och vård	Modal verbs, *att*-clauses, BIFF · phone the vårdcentral
5–6	3 Arbete och vardag	Subordinate clauses, linking words · call in sick
7–8	4 Min historia	Past tense · write your life story
9–10	5 Provträning	One test part a day, then a full test

> **Tips:** At Kurs C, **content** matters as much as grammar. A text that answers every point with simple, correct Swedish beats a text with difficult words that misses a point.

Min plugglogg · My study log

Kryssa en ruta varje dag du pluggar, även om det bara är tio minuter. *Tick a box every day you study.*

Vecka	mån	tis	ons	tors	fre	lör	sön	Det här lärde jag mig
Vecka 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 10	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Kryssa varje dag du pluggar. Försök att inte bryta kedjan!

KAPITEL 1

Boende

Bostadshus i Malmö. Foto: Pontus Ohlsson / Unsplash

Kapitlet handlar om boende: lägenheten, hyresvärden och grannarna. Det handlar också om miljonprogrammet och om att bo hållbart.

I det här kapitlet lär du dig · In this chapter you learn

- att beskriva din bostad och ditt område · to describe your home and your area
- att kontakta hyresvärden och göra en felanmälan · to contact the landlord and report a fault
- adjektiv i obestämd och bestämd form · adjectives in the indefinite and definite form
- prepositioner för plats och *det finns* · prepositions of place and *there is/are*

START

Warm-up

- Hur bor du? I en lägenhet, ett radhus eller en villa? · How do you live?
- Vad är viktigt för dig när du väljer bostad? · What matters when you choose a home?
- Har något gått sönder hemma hos dig? Vad gjorde du? · Has something broken at home? What did you do?

LÄSA Text 1: En trea i Västerås

En trea i Västerås

Nour och hennes man Karim bor i en trea i Västerås med sina två barn. Lägenheten ligger på tredje våningen, och det finns hiss. Den har ett ljust kök, ett vardagsrum med balkong och två sovrum. Barnen delar det minsta rummet. Hyran är 9 800 kronor i månaden. Värme och vatten ingår, men elen betalar de själva.

De har ett förstahandskontrakt med ett kommunalt bostadsbolag. Det tog fyra år i bostadskön att få lägenheten. Nour tycker mycket om området. Det finns en skola, en vårdcentral och en stor affär i närheten, och bussen till centrum går var tionde minut.

Men just nu finns det två problem. Kranen i badrummet droppar, och elementet i sovrummet är kallt. I går gjorde Nour en felanmälan på bostadsbolagets webbplats. Nu väntar hon på att en reparatör ska komma.

LÄSA Text 2: En lapp till grannarna

Hej alla grannar i trappuppgång B!

Vi som bor på våning 4 har fått en bebis. Hon somnar tidigt, ungefär klockan sju. Vi blir väldigt glada om ni kan vara lite tystare i trappan på kvällarna och inte stänga dörrarna så hårt.

Tack för att ni är så trevliga grannar! Har ni frågor kan ni knacka på hos oss.

Hälsningar
Elin och Marco, lägenhet 1402

ORD Words

Svenska	English	Svenska	English
en bostad	a home, a dwelling	ett vardagsrum	a living room
en hyresrätt	a rented flat	ett sovrum	a bedroom
en bostadsrätt	a co-op flat (you buy it)	ett badrum	a bathroom
en villa / ett radhus	a house / a terraced house	en balkong	a balcony
en trea	a 3-room flat (+ kitchen)	en tvättstuga	a shared laundry room
en hyresvärd	a landlord	ett förråd	a storage room

Svenska	English	Svenska	English
ett bostadsbolag	a housing company	ett element	a radiator
en bostadskö	a housing queue	en kran	a tap
ett förstahandskontrakt	a first-hand lease	droppa / läcka	drip / leak
att hyra i andra hand	to sublet / rent second-hand	gå sönder	break
hyran	the rent	en felanmälan	a fault report
ingå	be included	en reparatör	a repair person
en våning	a floor	en granne	a neighbour
en hiss	a lift	störa	disturb
en trappuppgång	a stairwell	i närheten	nearby

GRAMMATIK Adjektiv: obestämd och bestämd form

At Kurs B you learned *en stor bil – ett stort hus – stora bilar*. Now you also need the **definite** form: *the big car*.

	en-ord	ett-ord	plural
Obestämd · *a*	en ljus lägenhet	ett ljust kök	ljusa rum
Bestämd · *the*	**den** ljusa lägenhet**en**	**det** ljusa kök**et**	**de** ljusa rum**men**

Regel · Rule: In the definite form you need three things: **den / det / de** + adjective with **-a** + noun with the definite ending.
den stora balkongen · *det nya köket* · *de gamla fönstren*

Oregelbundna · Irregular:

	en-ord	ett-ord	plural	bestämd
liten (small)	en liten hall	ett litet rum	små rum	den **lilla** hallen · de **små** rummen
gammal (old)	en gammal spis	ett gammalt hus	gamla hus	det **gamla** huset
bra (good)	en bra lägenhet	ett bra läge	bra grannar	*bra never changes*

Vanligt fel · Common error: ~~den stora balkong~~ / ~~det ny köket~~ → **den stora balkongen, det nya köket.**

GRAMMATIK Prepositioner och *det finns*

Var? · Where?	Exempel
i + rum / hus / stad	**i** köket, **i** badrummet, **i** källaren, **i** Västerås

Var? · Where?	Exempel
på + våning / balkong / gata	**på** tredje våningen, **på** balkongen, **på** Storgatan 12
på + arbetsplats / institution	**på** vårdcentralen, **på** biblioteket, **på** jobbet
i närheten av	Det finns en skola **i närheten av** huset.
utanför / innanför	Cyklarna står **utanför** porten.
ovanför / under	Grannen **ovanför** oss har en hund.

Det finns · There is / there are

- **Det finns** hiss i huset. · *There is a lift in the building.*
- **Finns det** en tvättstuga? · *Is there a laundry room?*
- **Det finns inga** parkeringsplatser. · *There are no parking spaces.*

Regel · Rule: *Det finns* never changes for singular or plural: *Det finns en park. Det finns två parker.*

ÖVA Exercises

1.1 Läs och svara (Text 1)

1. Hur många rum har lägenheten, och vilka? _____
2. Vad ingår i hyran? Vad ingår inte? _____
3. Hur fick familjen lägenheten? _____
4. Varför tycker Nour om området? Ge två skäl. _____
5. Vilka problem har de, och vad gjorde Nour? _____

1.2 Välj rätt svar (Text 2)

1. Varför skriver Elin och Marco lappen?

☐ A. De vill klaga på en hund i huset.
☐ B. De vill att grannarna är tystare på kvällen.
☐ C. De vill bjuda grannarna på fest.

2. Vad ska grannarna göra om de har frågor?

☐ A. Ringa hyresvärden.
☐ B. Skriva en lapp.
☐ C. Knacka på hos Elin och Marco.

1.3 Bostadsord

Skriv rätt ord. *Write the right word.*

1. Där tvättar alla i huset: _____
2. Det blir varmt i rummet tack vare det: _____
3. Den som äger huset och hyr ut lägenheter: _____
4. Du skickar den när något har gått sönder: _____
5. En lägenhet med tre rum och kök: _____

1.4 Bestämd form av adjektivet

Skriv i bestämd form. *Write the definite form.*

Obestämd	Bestämd
en stor balkong	den stora balkongen
ett ljust kök	
en ny spis	
gamla fönster	
ett litet rum	
en trevlig granne	

1.5 i eller på?

1. Barnen leker _____ vardagsrummet.
2. Vi bor _____ fjärde våningen.
3. Cyklarna står _____ förrådet.
4. Hon jobbar _____ biblioteket.
5. Det är kallt _____ sovrummet.
6. Vi dricker kaffe _____ balkongen.

1.6 Det finns

Skriv fem meningar om ditt område med **det finns** eller **det finns inte / inga**.
Exempel: Det finns en park bredvid vårt hus. Det finns inga restauranger.

1.7 Prata · Min drömbostad

Beskriv din drömbostad för en kompis i två minuter. Hur många rum? Var ligger den? Vad finns i närheten? Använd minst fem adjektiv.

1.8 Skriva · En felanmälan

Kylskåpet i ditt kök har gått sönder. Skriv en felanmälan till din hyresvärd (cirka 60–80 ord). Skriv:

- vem du är och var du bor (adress, lägenhetsnummer)
- vad som är fel och sedan när
- när du är hemma, eller om reparatören får gå in med egen nyckel
- hur hyresvärden kan nå dig

SAMHÄLLE Miljonprogrammet och att bo hållbart

Kärl för sopsortering. Foto: Ries Bosch / Unsplash

Efter andra världskriget flyttade många människor från landsbygden till städerna för att arbeta. Samtidigt kom många arbetare från andra länder, till exempel Finland, Grekland, Jugoslavien och Turkiet. Det blev brist på bostäder.

Därför startade staten **miljonprogrammet** på 1960-talet. Målet var att bygga en miljon bostäder på tio år. Nya bostadsområden växte fram i städernas förorter. Lägenheterna var större och modernare än många lägenheter i centrum, och det fanns affärer, skolor och vård i närheten. Många bor fortfarande i de här områdena i dag.

I dag pratar man mycket om att leva **hållbart**. Sverige har som mål att utsläppen av växthusgaser ska vara så nära noll som möjligt år 2045. Alla kan hjälpa till i vardagen: sortera sopor och återvinna, spara el och värme och åka kollektivt. Nära de flesta bostadsområden kan man lämna metall, glas, plast, förpackningar och tidningar till återvinning.

Ord: brist på shortage of · **en förort** a suburb · **hållbar** sustainable · **utsläpp** emissions · **återvinna** recycle · **sortera sopor** sort rubbish

1.9 Testa dig: Om Sverige

Frågor i samma stil som medborgarskapsprovet. Ett svar är rätt. · Citizenship-test style: one answer is right.

1. Vad var målet med miljonprogrammet?

- ☐ A. att bygga en miljon bostäder på tio år
- ☐ B. att ge en miljon människor jobb
- ☐ C. att bygga en miljon sommarstugor
- ☐ D. att plantera en miljon träd

2. När startade miljonprogrammet?

- ☐ A. på 1920-talet
- ☐ B. på 1940-talet
- ☐ C. på 1960-talet
- ☐ D. på 1990-talet

3. Vilket år ska Sveriges utsläpp av växthusgaser vara så nära noll som möjligt?

- ☐ A. 2030
- ☐ B. 2035
- ☐ C. 2045
- ☐ D. 2060

SVERIGE Good to know

Bra att veta: Hyresrätt och bostadsrätt. With a **hyresrätt** you rent the flat and pay **hyra** every month. With a **bostadsrätt** you buy the right to live in the flat and pay a monthly fee (*avgift*) to the housing association. Many kommuner have a **bostadskö** (housing queue): the earlier you register, the better.

Bra att veta: Andra hand. If you rent **i andra hand** (from someone who has the contract), the landlord must usually approve it. Always ask for a written contract and never pay large sums in cash.

Bra att veta: Tvättstugan. Many buildings have a shared laundry room. You **book** a time on a board or online, and you clean up after yourself. Most housing companies also have rules about **quiet hours** at night.

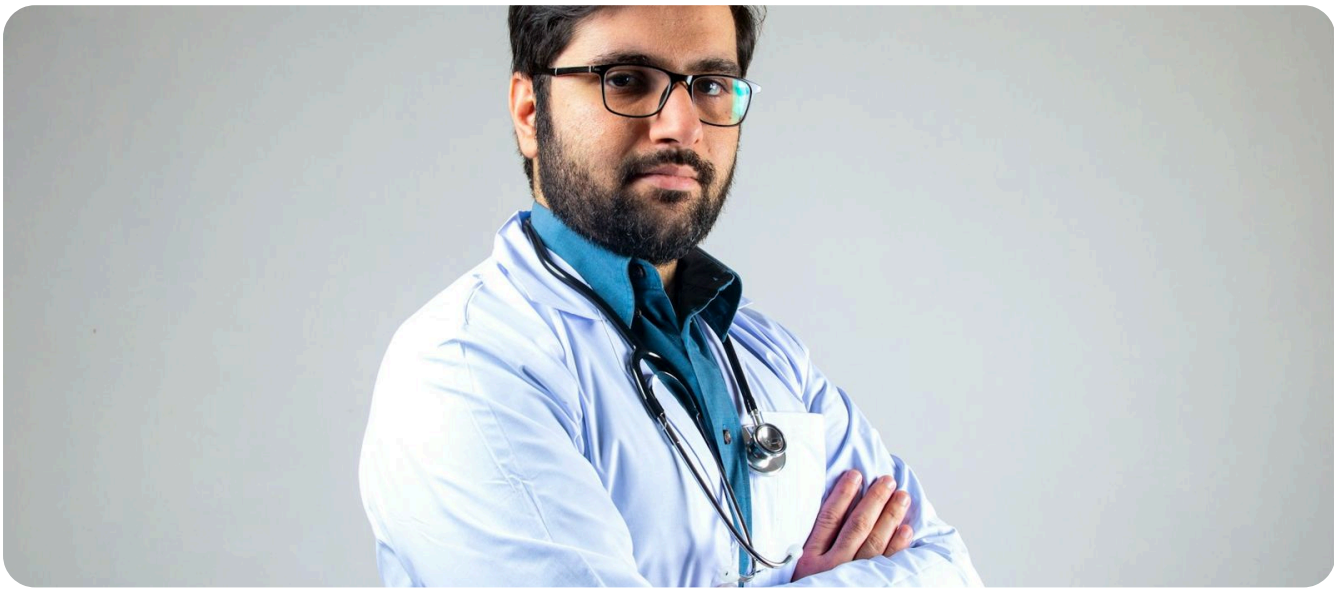
KOLL Self-check

- ☐ Jag kan beskriva min bostad och mitt område.
- ☐ Jag kan skriva en felanmälan.
- ☐ Jag kan bestämd form: *den ljusa lägenheten, det nya köket*.
- ☐ Jag vet när jag säger *i* och *på*.

- [ ] Jag kan använda *det finns*.

KAPITEL 2

Hälsa och vård

En läkare med stetoskop. Foto: Usman Yousaf / Unsplash

Kapitlet handlar om hälsa och vård: symptom, vårdcentralen och 1177. Det handlar också om hur sjukvården i Sverige är organiserad.

I det här kapitlet lär du dig · In this chapter you learn

- att beskriva symptom och förstå råd · to describe symptoms and understand advice
- vart du vänder dig: 1177, vårdcentral, akuten, apotek · where to go for help
- hjälpverb: *måste, behöver, får, bör* · modal verbs
- *att*-satser och BIFF-regeln · *that*-clauses and the BIFF rule

START

Warm-up

- Vad gör du när du blir förkyld? · What do you do when you catch a cold?
- Har du ringt en vårdcentral i Sverige? Hur gick det? · Have you called a health centre?
- Vilka ord för kroppen kan du redan? · Which body words do you know?

LÄSA Text 1: Ett besök på vårdcentralen

Ett besök på vårdcentralen

Förra tisdagen vaknade Samir med ont i halsen och feber. Han ville inte smitta sina kollegor, så han ringde sin chef klockan sju och sjukanmälde sig. Sedan ringde han vårdcentralen. Många ringde samtidigt, och han fick vänta i telefonkön i tjugo minuter.

Till slut svarade en sjuksköterska. Hon frågade när han blev sjuk och om han hade ont någon annanstans. Samir sa att han bara hade ont i halsen. Han fick en tid samma dag klockan halv tre.

På vårdcentralen visade han sin legitimation i receptionen och betalade patientavgiften. Läkaren tittade i hans hals och lyssnade på hans lungor. Hon sa att det var ett virus och att han inte behövde antibiotika.

– Drick mycket vatten och vila några dagar, sa hon. Om du inte känner dig bättre på måndag, kan du ringa igen.

Samir åkte hem och lade sig i soffan. På måndagen var han frisk och kunde gå till jobbet igen.

LÄSA Text 2: Vart ska jag vända mig?

Vart ska jag vända mig? · Where should I go?

1177 – Ring 1177 eller gå in på 1177.se om du är sjuk och inte vet vad du ska göra. En sjuksköterska svarar dygnet runt och ger råd. Hon kan också säga vart du ska gå.

Vårdcentralen – Hit går du med vanliga sjukdomar, till exempel infektioner, värk eller hudproblem. Du måste oftast boka en tid först. Många vårdcentraler har också en app där du kan chatta med vården.

Apoteket – Där hämtar du medicin som läkaren har skrivit ut på recept. Du kan också köpa till exempel värktabletter och få råd av personalen.

Akuten – Akuten på sjukhuset är för allvarliga sjukdomar och olyckor. Ring **112** om det är bråttom och någon är i fara, till exempel vid svåra bröstsmärtor eller en stor olycka.

Vart ska jag vända mig? Från apoteket till 112.

ORD Kroppen och vården · The body and healthcare

Kroppen	English	Symptom	English
ett huvud	a head	ha ont i huvudet	have a headache
en hals	a throat	ha ont i halsen	have a sore throat
en mage	a stomach	ha ont i magen	have a stomach ache
en rygg	a back	ha feber	have a fever
ett bröst	a chest	hosta	cough
en arm / ett ben	an arm / a leg	vara förkyld	have a cold
en fot / en hand	a foot / a hand	vara yr	be dizzy
ett öra / öron	an ear / ears	må illa	feel sick
ett öga / ögon	an eye / eyes	ha utslag	have a rash

Vården	English	Vården	English
en läkare	a doctor	ett recept	a prescription
en sjuksköterska	a nurse	en medicin	a medicine
en vårdcentral	a health centre	en remiss	a referral
akuten	A&E, the emergency room	ett läkarintyg	a medical certificate
boka / avboka en tid	book / cancel an appointment	patientavgiften	the patient fee
skriva ut medicin	prescribe medicine	smitta	infect, be contagious
en tolk	an interpreter	frisk	healthy, well again

GRAMMATIK Hjälpverb · Modal verbs

Hjälpverb	Betydelse · Meaning	Exempel
kan	can, be able to	Du **kan** ringa 1177.
måste	must, have to	Du **måste** boka en tid.
behöver	need to	Han **behöver** inte antibiotika.
får	may, be allowed to	Du **får** inte köra bil med den medicinen.
ska	will, shall (plan, instruction)	Du **ska** ta en tablett tre gånger om dagen.
bör	should (advice)	Du **bör** vila några dagar.
vill	want to	Jag **vill** avboka min tid.

Regel · Rule: After a modal verb comes the **infinitive**, without *att*: *Du måste **vila**.* (not ~~*måste att vila*~~). *Inte* comes right after the modal: *Du **behöver inte** komma.*

Fälla · Trap: måste inte or behöver inte? In Swedish **måste inte** sounds odd. Say **behöver inte** for *don't have to*: *Du **behöver inte** ta med remissen.*

Imperativ · Instructions: Drick mycket vatten! · Vila! · Ta en tablett före maten! · Ring igen om det inte blir bättre!

Infinitiv	Imperativ	Infinitiv	Imperativ
dricka	**drick**	vila	**vila**
ta	**ta**	ringa	**ring**
stanna	**stanna**	läsa	**läs**

GRAMMATIK *att* -satser och BIFF

When you tell what someone **says, thinks** or **knows**, you often use **att** (that). The *att*-part is a **bisats** (subordinate clause).

Regel · Rule: BIFF = Bisats: Inte Före Finit verb. In a bisats, *inte* (and *aldrig, alltid, ofta, redan, också*) comes **before** the conjugated verb.

Huvudsats · Main clause	Bisats · after *att*
Han **behöver inte** antibiotika.	Läkaren sa att han **inte behövde** antibiotika.
Jag **kan inte** komma i dag.	Jag ringer för att säga att jag **inte kan** komma.
Medicinen **hjälper alltid**.	Hon tror att medicinen **alltid hjälper**.

Tips: När du skriver, **ringa in subjunktionen** (*att, eftersom, om, när, som*). Då vet du att *inte* ska stå före verbet. · *When you write, circle the subjunction. Then you know inte goes before the verb.*

Vanligt fel: ~~Hon sa att han behövde inte antibiotika.~~ → **Hon sa att han inte behövde antibiotika.**

Huvudsats · Main clause: verbet först, sedan inte

Han	behöver	inte	antibiotika.
subjekt	VERB	inte	

Bisats · Subordinate clause: inte FÖRE verbet (BIFF)

... att	han	inte	behövde	antibiotika.
subjunktion	subjekt	inte	VERB	

BIFF: i en bisats står inte före verbet.

Om (if / whether) also starts a bisats:
- Sjuksköterskan frågade **om** han **hade** ont någon annanstans. · *... asked whether he had pain anywhere else.*
- **Om** du **inte** känner dig bättre, kan du ringa igen. · *If you don't feel better, you can call again.*

ÖVA Exercises

2.1 Välj rätt svar (Text 1)

1. Varför ringde Samir till sin chef?

☐ A. Han ville sjukanmäla sig.
☐ B. Han ville byta pass med en kollega.
☐ C. Han behövde hjälp att boka en tid.

2. Vad hände när Samir ringde vårdcentralen?

☐ A. En läkare svarade direkt.
☐ B. Han fick vänta innan någon svarade.
☐ C. Han fick ingen tid samma dag.

3. Vad sa läkaren till Samir?

☐ A. Att han behövde antibiotika.
☐ B. Att han måste komma tillbaka på måndag.
☐ C. Att han skulle vila och dricka mycket.

2.2 Vart ska de vända sig? (Text 2)

Skriv **1177, vårdcentralen, apoteket** eller **112**.

1. Abdi har haft ont i ryggen i två veckor. _____
2. Mitt i natten får Lisas barn feber. Hon vet inte vad hon ska göra. _____
3. Du har fått ett recept av läkaren. _____
4. En man faller på gatan och andas inte. _____

2.3 Var har de ont?

Skriv en mening till varje bild-ord. *Write a sentence.*

1. huvudet → Jag har ont i huvudet.
2. magen → _____
3. ryggen → _____
4. öronen → _____

2.4 Hjälpverb

Välj: **måste · behöver inte · får inte · bör · kan**

1. Du _____ boka en tid innan du kommer.
2. Du _____ ta med remissen. Vi har den redan.
3. Du _____ dricka alkohol när du tar den här medicinen.
4. Du _____ ringa 1177 dygnet runt.
5. Du _____ stanna hemma tills du är frisk.

2.5 BIFF

Skriv om meningen. Börja med orden inom parentes. *Rewrite. Start with the words in brackets.*

1. Han kan inte komma i dag. (Han säger att ...) → _____
2. Medicinen hjälper inte. (Jag tycker att ...) → _____
3. Hon har aldrig varit på akuten. (Hon berättar att ...) → _____
4. Barnen är inte sjuka längre. (Jag är glad att ...) → _____

2.6 Imperativ

Skriv råden som imperativ. *Write the advice as instructions.*

1. Du ska dricka mycket vatten. → _____
2. Du ska ta medicinen på morgonen. → _____
3. Du ska ringa om det blir värre. → _____

2.7 Prata · Ring vårdcentralen

Rollspel. A är patient och har symptom (välj själv). B är sjuksköterska och frågar: *Vad har du för symptom? Sedan när? Har du feber? Tar du någon medicin?* B ger ett råd eller en tid. Byt roller.

2.8 Skriva · Avboka en tid

Du har en tid hos läkaren på torsdag, men du kan inte komma. Skriv ett meddelande till vårdcentralen (cirka 50–70 ord). Skriv vem du är, vilken tid du har, varför du inte kan komma, och be om en ny tid.

SAMHÄLLE Vården i välfärdssamhället

En korridor på ett sjukhus. Foto: Hush Naidoo Jade Photography / Unsplash

I Sverige ansvarar de 21 **regionerna** för hälso- och sjukvården. Regionerna tar ut skatt av sina invånare och driver sjukhus och vårdcentraler. Det finns också privata vårdgivare, men även de betalas med skattepengar.

Vården delas in i olika delar. **Primärvården** är vårdcentraler, barnavårdscentraler (BVC) och mödravårdscentraler (MVC). Dit går man oftast först. **Sjukhusvården** står för till exempel operationer och avancerad behandling. Dessutom finns till exempel psykiatrisk vård, rehabilitering och tandvård.

Välfärdssamhället ska ge alla en grundläggande trygghet. Staten betalar därför till exempel sjukpenning genom Försäkringskassan när man är sjuk och inte kan arbeta. **Kommunen** ansvarar för äldreomsorgen, till exempel hjälp så att äldre kan bo kvar hemma.

Ord: en vårdgivare a healthcare provider · **primärvård** primary care · **en behandling** a treatment · **trygghet** security · **sjukpenning** sickness benefit

2.9 Testa dig: Om Sverige

Frågor i samma stil som medborgarskapsprovet. Ett svar är rätt. · Citizenship-test style: one answer is right.

1. Vem ansvarar för sjukvården i Sverige?

- ☐ A. kommunerna
- ☐ B. regionerna
- ☐ C. staten
- ☐ D. privata företag

2. Vad är primärvård?

- ☐ A. vård på sjukhus
- ☐ B. den vård man oftast går till först, till exempel vårdcentralen
- ☐ C. bara tandvård
- ☐ D. vård utomlands

3. Vem ansvarar för äldreomsorgen?

- ☐ A. regionen
- ☐ B. kommunen
- ☐ C. Försäkringskassan
- ☐ D. staten

SVERIGE Good to know

Bra att veta: Tolk. If you do not speak Swedish well, you have the right to an **interpreter** (*tolk*) at the doctor. Tell them when you book your appointment. The interpreter must keep everything secret.

Bra att veta: Avgifter. You pay a **patient fee** for most visits. The amount depends on your region. There is a **cost ceiling** (*högkostnadsskydd*): when you have paid a certain amount in 12 months, the rest of your visits are free (*frikort*). There is a separate ceiling for medicine.

Bra att veta: Avboka i tid. If you do not come to a booked appointment and do not cancel it, you may have to pay anyway.

KOLL Self-check

- ☐ Jag kan beskriva symptom: *Jag har ont i … sedan i måndags.*
- ☐ Jag vet när jag ringer 1177, går till vårdcentralen eller ringer 112.
- ☐ Jag kan använda *måste, behöver inte, får inte, bör*.
- ☐ Jag använder BIFF: *Hon sa att han **inte behövde** …*
- ☐ Jag kan avboka en tid.

KAPITEL 3

Arbete och vardag

Lådor på ett lager. Foto: Adrian Sulyok / Unsplash

Kapitlet handlar om arbetsplatsen: kollegor, schema och regler. Det handlar också om den svenska modellen på arbetsmarknaden.

I det här kapitlet lär du dig · In this chapter you learn

- ord och fraser för arbetsplatsen · words and phrases for the workplace
- att sjukanmäla dig och be en kollega om hjälp · to call in sick and ask a colleague for help
- bisatser med *när, eftersom, om, som* · subordinate clauses
- sambandsord och ordföljd · linking words and word order
- reflexiva verb · reflexive verbs

START

Warm-up

- Vad jobbar du med, eller vad vill du jobba med? · What do you do, or want to do?
- Hur var din första dag på ett nytt jobb? · How was your first day at a new job?
- Vad är en bra kollega, tycker du? · What is a good colleague?

LÄSA Text 1: Första veckan på lagret

Första veckan på lagret

I måndags började Daniel på ett nytt jobb. Han är provanställd på ett stort lager utanför Jönköping, där han plockar varor till matbutiker. Han jobbar heltid, oftast dagpass från klockan sju till fyra.

Den första dagen fick han en introduktion. En handledare som heter Petra visade honom lagret, gav honom skyddsskor och en varselväst och förklarade säkerhetsreglerna. Sedan fick han gå med en erfaren kollega hela dagen. Eftersom allt var nytt, ställde Daniel många frågor. Han var orolig för att han skulle störa, men Petra sa: "Det finns inga dumma frågor."

På onsdagen började han plocka själv. Det gick långsamt i början, men på fredagen var han mycket snabbare. Det svåraste är alla ord i scannern, men han lär sig nya ord varje dag.

Daniel tycker om stämningen på jobbet. Alla fikar tillsammans klockan nio, och många kollegor kommer från andra länder. När de pratar svenska med varandra, övar alla.

LÄSA Text 2: Dialog – Kan vi byta pass?

Daniel: Hej Amir, har du en minut?
Amir: Visst, vad gäller det?
Daniel: Min dotter har ett utvecklingssamtal i skolan nästa fredag förmiddag. Jag har dagpass då. Har du möjlighet att byta pass med mig? Jag kan ta ditt kvällspass på torsdag.
Amir: Hmm, torsdag kväll … Ja, det går bra. Men vi måste fråga Petra först, eftersom hon gör schemat.
Daniel: Självklart. Jag skickar ett mejl till henne i dag. Tack, du räddar mig!
Amir: Inga problem. Du kan hjälpa mig en annan gång.

ORD Arbetsplatsen · The workplace

Svenska	English	Svenska	English
en arbetsplats	a workplace	ett schema	a schedule, a rota
en arbetsgivare	an employer	ett pass	a shift

Svenska	English	Svenska	English
en anställd	an employee	dagpass / kvällspass / nattpass	day / evening / night shift
en chef	a boss, a manager	en rast / en fikapaus	a break / a coffee break
en handledare	a supervisor, mentor	lön / en lönespecifikation	pay / a pay slip
en kollega	a colleague	semester	(paid) holiday
en provanställning	probationary employment	sjukanmäla sig	call in sick
tillsvidareanställd	permanently employed	vabba	stay home with a sick child
timanställd	paid by the hour	en introduktion	an induction
heltid / deltid	full time / part time	skyddskläder / skyddsskor	protective clothing / safety shoes
säkerhetsregler	safety rules	stämningen	the atmosphere

Fraser på jobbet · Phrases at work

Svenska	English
Har du en minut?	Do you have a minute?
Kan du visa mig hur man gör?	Can you show me how to do it?
Jag förstår inte riktigt. Kan du förklara igen?	I don't quite understand. Can you explain again?
Har du möjlighet att byta pass med mig?	Could you swap shifts with me?
Jag är tyvärr sjuk i dag och kan inte komma.	Unfortunately I'm ill today and can't come in.
Mitt barn är sjukt, så jag måste vabba.	My child is ill, so I have to stay home.

GRAMMATIK Bisatser med *när, eftersom, om, som*

Subjunktion	English	Exempel
när	when	**När** de pratar svenska, övar alla.
eftersom	because, since	**Eftersom** allt var nytt, ställde han många frågor.
om	if	**Om** du är sjuk, måste du ringa före sju.
att	that	Han var orolig för **att** han skulle störa.
som	who, which, that	En handledare **som** heter Petra visade honom lagret.

Regel · Rule 1: In the bisats: **subjunction + subject + (inte) + verb** (BIFF).
*... eftersom han **inte hade** skyddsskor.*

Regel · Rule 2: If the bisats comes **first**, the whole bisats is place 1. The main clause continues with the **verb**:
***Eftersom allt var nytt**, **ställde** Daniel många frågor.* (not ~~Daniel ställde~~)

GRAMMATIK Sambandsord · Linking words

Some linking words **don't change** the word order. Others are adverbs and need **inversion** (verb before subject).

Ingen ändring · No change	Exempel	Omvänd ordföljd · Inversion	Exempel
och (and)	Jag jobbar **och** han studerar.	**sedan** (then)	**Sedan fikar** vi.
men (but)	Det gick långsamt, **men** nu går det bra.	**därför** (therefore)	Jag var sjuk. **Därför stannade** jag hemma.
så (so)	Jag var sjuk, **så** jag stannade hemma.	**då** (then, in that case)	Bussen var sen. **Då ringde** jag chefen.
för (because, for)	Jag stannade hemma, **för** jag var sjuk.	**till slut** (finally)	**Till slut svarade** någon.
eller (or)	Vill du ha kaffe **eller** te?	**ibland** (sometimes)	**Ibland jobbar** jag natt.

Fälla · Trap: *så* (so) + no change: **Jag var trött, så jag gick hem.** But *sedan, därför, då* at the start + inversion: **Därför gick jag hem.**

GRAMMATIK Reflexiva verb · Reflexive verbs

Some verbs need **mig, dig, sig, oss, er, sig.**

Verb	English	Exempel
känna sig	feel	Jag **känner mig** trött.
sätta sig	sit down	Vi **sätter oss** i fikarummet.
byta om	change clothes	Han **byter om** innan passet. *(no sig!)*
skynda sig	hurry	Du måste **skynda dig**!
lära sig	learn	Daniel **lär sig** nya ord.
sjukanmäla sig	call in sick	Hon **sjukanmälde sig** i morse.

ÖVA Exercises

3.1 Rätt eller fel? (Text 1)

	Påstående	Rätt	Fel
1	Daniel är tillsvidareanställd.	☐	☐
2	Den första dagen jobbade han ensam.	☐	☐
3	Petra tyckte att Daniel störde med sina frågor.	☐	☐
4	Daniel var snabbare i slutet av veckan.	☐	☐
5	Kollegorna övar svenska när de pratar med varandra.	☐	☐

3.2 Frågor (Text 2)

1. Varför vill Daniel byta pass? _____
2. Vad erbjuder han Amir? _____
3. Varför måste de fråga Petra? _____

3.3 Sätt ihop meningarna

Använd ordet inom parentes. *Join the sentences with the word in brackets.*

1. Jag kan inte komma. Jag är sjuk. (eftersom) → Jag kan inte komma eftersom _____
2. Du har frågor. Du kan ringa Petra. (om – börja med *Om*) → _____
3. Jag har en kollega. Hon kommer från Chile. (som) → _____
4. Jag kommer hem. Jag lagar mat. (när – börja med *När*) → _____

3.4 Ordföljd efter sambandsord

Skriv meningen klart. Tänk på ordföljden! *Finish the sentence. Think about word order.*

1. Jag var trött, så _____ (jag / gick / hem)
2. Jag var trött. Därför _____ (jag / gick / hem)
3. Först plockade han varor. Sedan _____ (han / fikade)
4. Bussen var sen, men _____ (jag / kom / i tid)

3.5 BIFF med *inte*

Skriv *inte* på rätt plats. *Put* inte *in the right place.*

1. Han ringde eftersom han kunde komma. → _____
2. Hon säger att hon kan jobba på lördag. → _____

3. Det är en kollega som pratar mycket. → _____

3.6 Reflexiva verb

Skriv rätt pronomen: **mig, dig, sig, oss, er**.

1. Jag känner _____ sjuk i dag.
2. Vi sätter _____ här.
3. Hon lär _____ snabbt.
4. Ni måste skynda _____!

3.7 Prata · Ring och sjukanmäl dig

Rollspel. A ringer chefen B och sjukanmäler sig. Säg vem du är, vad du har, hur länge du tror att du är borta och vem som kan ta ditt pass. B frågar och tackar. Byt roller, och vabba den här gången.

3.8 Skriva · Mejl till chefen

Skriv ett mejl till Petra (cirka 70–90 ord). Fråga om du och Amir får byta pass. Förklara varför, vilka pass det gäller och att Amir har sagt ja.

SAMHÄLLE Den svenska modellen

Arbetare i en fabrik. Foto: Arno Senoner / Unsplash

På den svenska arbetsmarknaden finns en **offentlig** och en **privat** sektor. Ungefär 30 procent arbetar i den offentliga sektorn, som betalas med skatt, till exempel lärare, sjuksköterskor och poliser. Ungefär 70 procent arbetar i privata företag.

Arbetsgivare och anställda har egna organisationer. De anställda kan vara med i ett **fackförbund**. De största fackliga centralorganisationerna är LO, TCO och Saco. Den största organisationen för privata arbetsgivare är Svenskt Näringsliv.

År 1938 skrev fack och arbetsgivare under ett avtal i Saltsjöbaden. Det lade grunden för **den svenska modellen**: fack och arbetsgivare kommer själva överens om löner och villkor i kollektivavtal. Det är alltså inte staten som bestämmer lönerna.

Alla som arbetar betalar skatt på sin lön. Arbetsgivaren betalar också arbetsgivaravgifter till staten, bland annat för de anställdas pension och sjukförsäkring.

Var arbetar de anställda i Sverige? (ungefär)

30 % offentlig sektor
lärare, vård, polis

70 % privat sektor
butiker, fabriker, bygg, transport

Källa: Sverige i fokus (UHR 2026)

Ungefär 30 procent arbetar i offentlig sektor och 70 procent i privat sektor.

Ord: offentlig / privat sektor public / private sector · **en arbetsgivare** an employer · **ett fackförbund** a trade union · **ett kollektivavtal** a collective agreement · **arbetsgivaravgifter** employer's contributions

3.9 Testa dig: Om Sverige

Frågor i samma stil som medborgarskapsprovet. Ett svar är rätt. · Citizenship-test style: one answer is right.

1. Vem bestämmer lönerna i Sverige?

- ☐ A. riksdagen
- ☐ B. regeringen
- ☐ C. fack och arbetsgivare i kollektivavtal
- ☐ D. kommunen

2. Vad hände i Saltsjöbaden 1938?

- ☐ A. Kvinnor fick rösträtt.
- ☐ B. Fack och arbetsgivare skrev under ett viktigt avtal.
- ☐ C. Sverige gick med i EU.
- ☐ D. Den första vårdcentralen öppnade.

3. Ungefär hur många arbetar i den privata sektorn?

- ☐ A. 10 procent
- ☐ B. 30 procent
- ☐ C. 50 procent
- ☐ D. 70 procent

SVERIGE Good to know

Bra att veta: Sjuk från jobbet. Call your employer **as early as possible** on the first day. On the first sick day there is usually a deduction from your pay (*karensavdrag*). From **day 8** you need a medical certificate (*läkarintyg*).

Bra att veta: VAB. If your child is ill, a parent can stay home and get money from **Försäkringskassan** (*vård av barn, VAB*). Tell your employer and report it to Försäkringskassan.

Bra att veta: Semester. Employees in Sweden have the right to **25 days of holiday** a year. Many people take three or four weeks in the summer.

KOLL Self-check

- [ ] Jag kan ord för arbetsplatsen: *schema, pass, rast, lön, provanställning*.
- [ ] Jag kan sjukanmäla mig och be om att byta pass.
- [ ] Jag kan bisatser med *när, eftersom, om, som* och BIFF.
- [ ] Jag vet att *så, men, och* inte ändrar ordföljden, men *sedan, därför, då* gör det.
- [ ] Jag kan reflexiva verb: *Jag känner mig trött.*

KAPITEL 4

Min historia

Ett gammalt fotoalbum. Foto: Laura Fuhrman / Unsplash

Kapitlet handlar om livshistorier – din egen och Sveriges – från fattigt jordbruksland till invandrarland.

I det här kapitlet lär du dig · In this chapter you learn

- att berätta om ditt liv i rätt ordning · to tell your life story in order
- preteritum: regelbundna och oregelbundna verb · past tense: regular and irregular verbs
- tidsuttryck: *för fem år sedan, när jag var liten, i tre år* · time expressions
- *när* eller *då*? · *when* or *then*?

START

Warm-up

- Var föddes du? Var växte du upp? · Where were you born? Where did you grow up?
- Vilket år kom du till Sverige? · Which year did you come to Sweden?
- Vad saknar du från ditt hemland? · What do you miss from your home country?

LÄSA Text: Mitt liv i tre städer

Mitt liv i tre städer

Jag heter Farida och jag föddes 1987 i en liten by utanför Herat i Afghanistan. När jag var sex år, flyttade min familj till Teheran, eftersom min pappa fick jobb där. Jag växte upp i en lägenhet med mina föräldrar och fyra syskon. Jag gick i skolan i tolv år och älskade matematik.

När jag var tjugotre, gifte jag mig med Hamid. Vi fick två barn, och jag jobbade som sömmerska i en liten ateljé. Livet var inte lätt, men vi hade många vänner.

För tio år sedan kom vi till Sverige. Först bodde vi i en liten stad i Norrland. Det var mörkt och kallt, och jag förstod nästan ingenting. Men grannarna var snälla, och en av dem lärde mig att baka kanelbullar.

År 2019 flyttade vi till Örebro. Jag läste SFI på kvällarna och gick en utbildning till barnskötare. I dag jobbar jag på en förskola, och jag trivs jättebra. Jag saknar fortfarande min familj, men nu känns Sverige också som hemma.

ORD Words

Svenska	English	Svenska	English
födas – föddes	be born – was born	en by	a village
växa upp – växte upp	grow up – grew up	ett hemland	a home country
flytta	move	en sömmerska	a seamstress
gå i skolan	go to school	en ateljé	a workshop, a studio
gifta sig – gifte sig	get married – got married	en utbildning	a training course, education
få barn – fick barn	have children – had children	en barnskötare	a childcare worker
lära sig – lärde sig	learn – learned	trivas – trivdes	be happy, enjoy (a place)
förstå – förstod	understand – understood	sakna	miss
känna sig – kände sig	feel – felt	fortfarande	still
mörkt	dark	hemma	at home

GRAMMATIK Preteritum · Past tense

Preteritum tells what happened at a **finished time** in the past.

Grupp	Infinitiv	Presens	Preteritum	Regel
1	jobba	jobb**ar**	jobb**ade**	-ar → **-ade**

Grupp	Infinitiv	Presens	Preteritum	Regel
2a	ringa	ring**er**	ring**de**	-er → **-de**
2b	köpa	köp**er**	köp**te**	-er → **-te** after k, p, s, t
3	bo	bo**r**	bo**dde**	short verbs → **-dde**
4	skriva	skriv**er**	**skrev**	irregular: learn by heart

Regel · Rule: 2a or 2b? Look at the letter before **-a** in the infinitive. **k, p, s, t → -te:** *köpa – köpte, läsa – läste, tänka – tänkte, hjälpa – hjälpte*. Other letters → **-de:** *ringa – ringde, stänga – stängde, behöva – behövde*.

De viktigaste oregelbundna verben · The most important irregular verbs

Infinitiv	Preteritum	English	Infinitiv	Preteritum	English
vara	**var**	be	komma	**kom**	come
ha	**hade**	have	ta	**tog**	take
göra	**gjorde**	do, make	få	**fick**	get
säga	**sa** (sade)	say	se	**såg**	see
gå	**gick**	go, walk	ge	**gav**	give
veta	**visste**	know	äta	**åt**	eat
skriva	**skrev**	write	dricka	**drack**	drink
sova	**sov**	sleep	sitta	**satt**	sit
ligga	**låg**	lie	stå	**stod**	stand
förstå	**förstod**	understand	bli	**blev**	become
kunna	**kunde**	can	vilja	**ville**	want
ska	**skulle**	will	måste	**måste**	must

GRAMMATIK Tidsuttryck i dåtid · Time expressions in the past

Svenska	English	Exempel
i går / i förrgår	yesterday / the day before yesterday	I går **ringde** jag hem.
i måndags, i lördags	last Monday, last Saturday	I lördags **flyttade** vi.
förra veckan / året	last week / year	Förra året **började** jag SFI.
för ... sedan	... ago	För tio år sedan **kom** vi till Sverige.
år 2019 / 2019	in 2019	År 2019 **flyttade** vi till Örebro.
i tre år	for three years (finished)	Jag **gick** i skolan i tolv år.
när jag var liten	when I was little	När jag var liten, **bodde** vi i Teheran.

Preteritum eller perfekt? · Past or present perfect?

When you tell your life story, you need both:

Preteritum (avslutad tid · finished time)	Perfekt: har + supinum (fram till nu · up to now)
Jag **kom** till Sverige **2016**.	Jag **har bott** i Sverige **i tio år**.
Hon **jobbade** i Iran **i sex år**.	Hon **har jobbat** på förskolan **sedan 2023**.
Vi **flyttade** till Örebro **för fem år sedan**.	Vi **har aldrig** varit i Kiruna.

Regel · Rule: A finished time (*2016, i går, för fem år sedan*) → **preteritum**. Something that is still true or has no time (*i tio år* = still, *sedan 2023, aldrig, någon gång*) → **perfekt**. Supinum: *bott, jobbat, varit, kommit* (see the grammar overview).

Preteritum för det som hände då, presens för nu.

När eller *då*?

Ord	Betydelse	Exempel
när	when (subjunction, starts a bisats)	**När** jag kom till Sverige, **förstod** jag ingenting.
då	then, at that time (adverb, gives inversion)	Jag kom till Sverige 2016. **Då förstod** jag ingenting.

Berätta i ordning · Telling a story in order: först · sedan · efter några år · senare · till slut · i dag

ÖVA Exercises

4.1 Läs och svara

1. Varför flyttade Faridas familj till Teheran? _____
2. Vad jobbade Farida med i Iran? _____
3. Hur var det första tiden i Norrland? _____
4. Vad lärde grannen henne? _____
5. Vad gör Farida i dag? _____

4.2 Tidslinje · Timeline

Skriv händelserna i Faridas liv i rätt ordning, med år eller ålder. *Put the events in order.*

När?	Vad hände?
1987	Farida föddes.

4.3 Preteritum

Skriv verbet i preteritum. *Write the past tense.*

1. Vi (flytta) _____ till Örebro 2019.
2. Jag (läsa) _____ SFI på kvällarna.
3. Han (ringa) _____ sin mamma i går.
4. De (bo) _____ i Norrland i tre år.
5. Hon (köpa) _____ en ny jacka i lördags.
6. Jag (förstå) _____ ingenting.
7. Vi (få) _____ två barn.
8. Det (vara) _____ mörkt och kallt.

4.4 Grupp 2a eller 2b?

Skriv preteritum. Är det **-de** eller **-te**?

Infinitiv	Preteritum	Infinitiv	Preteritum
hjälpa		stänga	
behöva		tänka	
leka		höra	

4.5 När eller då?

1. _____ jag var liten, bodde vi i en by.
2. Vi kom till Sverige 2016. _____ var jag trettio år.
3. _____ jag började jobba, blev allt lättare.
4. Jag var hemma med barnen i två år. _____ lärde jag mig mycket svenska.

4.6 Presens eller preteritum?

Välj rätt form. *Choose the right form.*

1. I dag (jobbar / jobbade) jag på en förskola.
2. För fem år sedan (bor / bodde) vi i Malmö.

3. Varje morgon (tar / tog) jag bussen.
4. I lördags (träffar / träffade) jag min kusin.

4.6b Preteritum eller perfekt?

Välj rätt form. *Choose the right form.*

1. Jag (kom / har kommit) till Sverige 2018.
2. Vi (bodde / har bott) i Malmö sedan 2020.
3. Hon (jobbade / har jobbat) som lärare i fem år, men sedan slutade hon.
4. (Var du / Har du varit) i Stockholm någon gång?
5. För två år sedan (började / har börjat) jag på SFI.
6. Jag (läste / har läst) svenska i ett år nu.

4.7 Prata · Intervju om livet

Intervjua en kompis. Fråga: *Var föddes du? Var växte du upp? Vad jobbade du med förut? När kom du till Sverige? Vad var svårast i början? Vad gör du i dag?* Berätta sedan för klassen om kompisens liv.

4.8 Skriva · Mitt liv

Skriv om ditt liv (minst 120 ord). Berätta i ordning: barndom, skola och arbete, flytten till Sverige, i dag. Använd minst **tre tidsuttryck** och **två bisatser** med *när* eller *eftersom*.

SAMHÄLLE Från utvandrarland till invandrarland

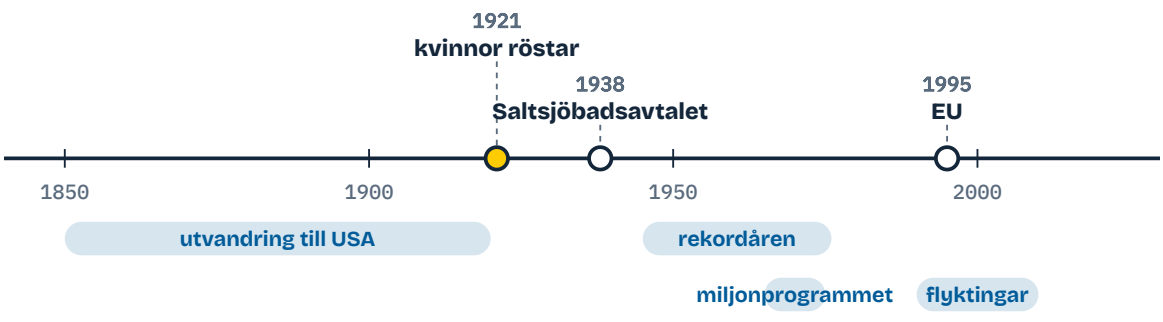

Ett gammalt ångfartyg. Många utvandrare reste med båt. Foto: Peaky_82 / Unsplash

För tvåhundra år sedan var Sverige ett fattigt jordbruksland. Nästan alla bodde på landet. Under 1800-talet växte befolkningen, men många hade svårt att få arbete. Mellan 1850 och 1920 utvandrade över en miljon svenskar till USA.

Under 1800-talet kom också industrierna, och många flyttade till städerna för att arbeta i fabriker. **Folkrörelser**, till exempel arbetarrörelsen och kvinnorörelsen, krävde rösträtt och bättre villkor. År 1921 fick kvinnor och män rösta i riksdagsvalet för första gången. Då hade Sverige blivit en demokrati.

Efter andra världskriget gick ekonomin mycket bra. Den tiden kallas **rekordåren**. Många människor kom från till exempel Finland, Grekland, Jugoslavien och Turkiet för att arbeta. Sverige hade blivit ett invandrarland. Från 1990-talet kom många som flyktingar från krig och diktaturer.

Från utvandrarland till invandrarland: några viktiga år.

Ord: ett jordbruksland an agricultural country · **utvandra / invandra** emigrate / immigrate · **en folkrörelse** a popular movement · **rösträtt** the right to vote · **en flykting** a refugee

4.9 Testa dig: Om Sverige

Frågor i samma stil som medborgarskapsprovet. Ett svar är rätt. · Citizenship-test style: one answer is right.

1. Varför utvandrade många svenskar till USA under 1800-talet?

- ☐ A. Sverige var i krig.
- ☐ B. Sverige var fattigt och många hade svårt att få arbete.
- ☐ C. De ville studera.
- ☐ D. Det fanns ingen skola i Sverige.

2. Vilket år fick kvinnor rösta i riksdagsvalet för första gången?

- ☐ A. 1809
- ☐ B. 1865
- ☐ C. 1921
- ☐ D. 1945

3. Vad kallas tiden efter andra världskriget när ekonomin gick mycket bra?

- ☐ A. folkhemmet
- ☐ B. rekordåren
- ☐ C. istiden
- ☐ D. informationssamhället

SVERIGE Good to know

Bra att veta: Ett land med många bakgrunder. About **one in five** people who live in Sweden was born in another country. Many came to work in Swedish factories in the 1950s and 60s. Later, many came as refugees or to join their families. Today almost everyone in Sweden has a colleague, a neighbour or a friend with roots in another country.

KOLL Self-check

- ☐ Jag kan berätta om mitt liv i rätt ordning.
- ☐ Jag kan preteritum i grupp 1–3 och de vanligaste oregelbundna verben.
- ☐ Jag kan säga *för tio år sedan, i lördags, när jag var liten*.
- ☐ Jag vet skillnaden på *när* och *då*.

KAPITEL 5

Provträning Kurs C

I det här kapitlet lär du dig · In this chapter you learn

- att läsa korta och långa texter i provets format · to read short and long texts in the test format
- att lyssna efter information i meddelanden och samtal · to listen for information
- att planera och skriva ett mejl med fyra punkter · to plan and write a four-point email
- att prata om dig själv och om ett ämne · to talk about yourself and a topic

PROVET

How to do well

Del	Strategi
Läsa	Read the **question first.** Underline the key words. Find the same idea in the text: it is often said with **other words.**
Höra	Read the questions before you listen. Write numbers, times and days **as you hear them.**
Skriva	**Plan for 5 minutes.** One paragraph for each point. Check verbs and word order at the end.
Tala	Give **reasons** and **examples.** Ask the other person: *Vad tycker du?*

> **Fälla · Trap words in Läsa and Höra:** *inte, bara, alla, ingen, aldrig, först, senast.* One small word can change the answer.

LÄSA

Läsa A · Korta texter

Text 1 · Annons

Barncykel säljes!
Blå, för barn 6–9 år. Använd i två somrar, nya bromsar. 400 kr. Kan hämtas på Ekgatan 5 efter klockan 17 på vardagar. Skicka sms till 070-174 06 61, ring inte efter klockan 21.

Text 2 · Från förskolan

Till föräldrar på avdelning Solen
Fredag den 13 november har personalen planeringsdag. Förskolan är stängd hela dagen. Behöver ni omsorg den dagen? Kontakta förskolechefen senast fredag den 6 november, så ordnar vi plats på en annan förskola i området.

Text 3 · Mejl från chefen

Ämne: Nytt schema i december
Hej alla! Schemat för december ligger nu på intranätet. Titta gärna på det redan i dag. Om ni vill byta pass med varandra går det bra, men meddela mig innan den 25 november. Efter det kan vi bara ändra schemat om någon är sjuk.
/Petra

5.1 Läsa A: frågor

1. Vad stämmer om cykeln?

- ☐ A. Den är helt ny.
- ☐ B. Den har nya bromsar.
- ☐ C. Den passar barn som är 10 år.

2. Hur ska man kontakta säljaren?

- ☐ A. Ringa när som helst.
- ☐ B. Skicka ett sms.
- ☐ C. Komma till Ekgatan 5 på förmiddagen.

3. Varför är förskolan stängd den 13 november?

- ☐ A. Personalen ska planera.
- ☐ B. Förskolan flyttar.
- ☐ C. Många i personalen är sjuka.

4. Vad måste föräldrarna göra om de behöver omsorg?

- ☐ A. Ringa en annan förskola.
- ☐ B. Kontakta personalen senast den 13 november.
- ☐ C. Kontakta förskolechefen senast den 6 november.

5. Vad vill Petra att personalen gör?

☐ A. Skriver sitt eget schema.
☐ B. Läser schemat för december.
☐ C. Byter pass med henne.

6. Vad händer efter den 25 november?

☐ A. Det går inte att byta pass, utom vid sjukdom.
☐ B. Alla får nya pass.
☐ C. Petra lägger ut ett nytt schema.

LÄSA Läsa B · En längre text

Allt fler cyklar till jobbet

I många svenska städer har cyklandet ökat de senaste åren. Kommunerna bygger nya cykelbanor, och på många arbetsplatser finns nu duschar och låsta cykelrum. Allt fler väljer också elcykel, eftersom man kan cykla längre utan att bli svettig.

Linda Berg, 42, cyklar sju kilometer till sitt jobb på ett sjukhus varje dag, även på vintern. "I början tyckte jag att det var jobbigt i backarna, men nu mår jag mycket bättre. Jag sover bättre och har mer energi när jag kommer hem till barnen", säger hon.

Det finns också ekonomiska skäl. En familj som säljer sin andra bil kan spara flera tusen kronor i månaden. Dessutom är cykeln ofta snabbast i stan, när bilarna står i kö.

Men alla är inte positiva. Många tycker att det är farligt att cykla på gator där det inte finns cykelbanor. Och på vintern kan is och snö göra cykelvägarna hala, om kommunen inte röjer dem i tid.

Flera kommuner försöker nu göra det lättare att cykla året runt. I vissa städer röjs cykelbanorna före bilvägarna när det har snöat. "Vi vill att det ska vara enkelt att välja cykeln", säger en tjänsteman på kommunen.

5.2 Läsa B: frågor

1. Varför väljer många elcykel?

☐ A. Den är billigare än en vanlig cykel.
☐ B. Man kan cykla längre utan att bli svettig.
☐ C. Man får inte cykla vanlig cykel på vintern.

2. Hur har cyklandet påverkat Linda?

☐ A. Hon mår bättre och har mer energi.
☐ B. Hon har slutat cykla i backarna.
☐ C. Hon cyklar bara på sommaren.

3. Vilket ekonomiskt skäl nämns i texten?

☐ A. Cykeln kostar inget att köpa.
☐ B. Man kan spara pengar om man säljer en bil.
☐ C. Kommunen betalar för elcyklar.

4. Vad är problemet på vintern, enligt texten?

☐ A. Det finns inga cykelbanor.
☐ B. Cykelvägarna kan bli hala.
☐ C. Det är för mörkt att cykla.

5. Vad gör vissa kommuner när det har snöat?

☐ A. De stänger cykelbanorna.
☐ B. De röjer bilvägarna först.
☐ C. De röjer cykelbanorna först.

6. Skriv svaret med egna ord: Vilka två nackdelar med att cykla nämns i texten?

5.3 Lucktext · Gap text

Välj rätt ord. *Choose the right word.*

Hej Sara! Tack för senast! Jag (1) _____ hem sent i går, (2) _____ bussen var försenad. I dag är jag lite trött, men jag ska ändå (3) _____ på gympa i kväll. Vill du följa med? Vi kan ses vid ingången, (4) _____ du hinner.

	A	B	C
1	kommer	kom	komma
2	eftersom	därför	men
3	går	gick	gå
4	om	att	som

HÖRA Lyssna

Lyssna · Listen. Skanna QR-koden med mobilen och lyssna två gånger. Läs frågorna först.
Rösterna är syntetiska. Ingen internet? Be en kompis läsa manuset i Facit.

Övning 5.4
Telefonmeddelande från vårdcentralen
sfiklar.com/ljud/kurs-c-5-4.mp3

Övning 5.5
Samtal på jobbet
sfiklar.com/ljud/kurs-c-5-5.mp3

5.4 Telefonmeddelande från vårdcentralen

1. Varför ringer vårdcentralen? _____
2. Vilken dag och tid är den nya tiden? _____
3. Vad ska man göra om tiden inte passar? _____

5.5 Samtal på jobbet

1. Vad är problemet? _____
2. Vad föreslår Amir? _____
3. Vad bestämmer de till slut? _____

SKRIVA Ett mejl till en kompis

Nationellt prov-stil, Kurs C. Tid: 60 minuter. Längd: minst 150 ord.

5.6 Skrivuppgift

Du har flyttat till en ny lägenhet. Skriv ett mejl till en kompis som bor i en annan stad. Berätta:

- när och varför du flyttade
- hur din nya lägenhet ser ut
- vad du tycker om området och grannarna
- bjud in din kompis och föreslå vad ni kan göra tillsammans

Planera först · Plan first (5 min)

Punkt	Mina idéer (stödord) · My ideas (key words)
1 När och varför?	
2 Lägenheten	
3 Området och grannarna	
4 Inbjudan	

Så bedöms texten · Grading checklist

Kriterium	Vad läraren tittar på	✓
Tydligt budskap	All **four** points are answered, each with a detail or a reason.	☐
Mottagare och ton	Informal greeting and ending: *Hej Lina!* … *Kram / Hörs snart!*	☐
Struktur	One paragraph per point. Linking words: *först, sedan, men, därför, eftersom.*	☐
Ordföljd V2	The verb in place 2 after a time word: *I lördags **flyttade** vi …*	☐
BIFF	*… eftersom den gamla lägenheten **inte var** stor nog.*	☐
Verbformer	Preteritum for the move, presens for now.	☐
Ordförråd	Words for the home: *ett kök, ett sovrum, en balkong, hyran.*	☐
Längd	At least 150 words.	☐

TALA Två delar

5.7 Del 1: Berätta (2 minuter)

Välj ett ämne och prata i två minuter. Använd stödorden. *Choose a topic and talk for two minutes.*

Ämne	Stödord
Min bostad	var – hur många rum – vad jag tycker om – vad jag vill ändra
Mitt jobb eller mina studier	vad – var – en vanlig dag – vad som är roligt / svårt
En person som är viktig för mig	vem – varför – vad vi gör tillsammans

5.8 Del 2: Samtal

Prata med en kompis om frågorna. Ge skäl och ställ följdfrågor.

- Är det bättre att bo i en stor stad eller på landet? Varför?
- Vad kan man göra för att lära sig svenska snabbare?
- Hur kan man vara en bra granne?

> **Tips:** Use: *Jag tycker att … eftersom … · Det håller jag med om. · Jag tänker lite annorlunda. · Vad tycker du?*

KOLL Self-check

- [ ] Jag läser frågan först och letar efter samma idé i texten.
- [ ] Jag skriver ner tider och siffror när jag lyssnar.
- [ ] Jag planerar mitt mejl och svarar på alla fyra punkter.
- [ ] Jag kan prata i två minuter om ett vardagsämne.

Grammatiköversikt · Grammar overview

GRAMMATIK Verb: infinitiv, presens, preteritum, supinum

*Supinum is used with **har / hade**: jag har jobbat. You will practise it more in Kurs D.*

Infinitiv	Presens	Preteritum	Supinum	English
jobba	jobbar	jobbade	jobbat	work
ringa	ringer	ringde	ringt	call
köpa	köper	köpte	köpt	buy
bo	bor	bodde	bott	live
vara	är	var	varit	be
ha	har	hade	haft	have
göra	gör	gjorde	gjort	do
säga	säger	sa	sagt	say
gå	går	gick	gått	go
komma	kommer	kom	kommit	come
ta	tar	tog	tagit	take
få	får	fick	fått	get
se	ser	såg	sett	see
skriva	skriver	skrev	skrivit	write
äta	äter	åt	ätit	eat
dricka	dricker	drack	druckit	drink
veta	vet	visste	vetat	know
förstå	förstår	förstod	förstått	understand
bli	blir	blev	blivit	become
kunna	kan	kunde	kunnat	can

GRAMMATIK Ordföljd: huvudsats och bisats

	Fundament	Verb	Subjekt	Adverb	Resten
Huvudsats	Jag	**jobbar**		inte	i dag.
Inversion	I dag	**jobbar**	jag	inte.	

	Subjunktion	Subjekt	Adverb	Verb	Resten
Bisats	... eftersom	jag	inte	**jobbar**	i dag.

GRAMMATIK

Adjektiv

	en-ord	ett-ord	plural
Obestämd	en stor balkong	ett stort kök	stora rum
Bestämd	den stora balkongen	det stora köket	de stora rummen
Efter *min / mitt / mina*	min stora balkong	mitt stora kök	mina stora rum

Facit · Answer key

Kapitel 1

- **1.1:** 1 Tre rum och kök: ett vardagsrum och två sovrum (plus kök). 2 Värme och vatten ingår, el ingår inte. 3 De stod i bostadskön i fyra år. 4 Det finns en skola, en vårdcentral och en affär i närheten, och bussen går ofta. 5 Kranen droppar och elementet är kallt. Nour gjorde en felanmälan på webbplatsen.
- **1.2:** 1 B, 2 C.
- **1.3:** 1 tvättstugan, 2 ett element, 3 en hyresvärd, 4 en felanmälan, 5 en trea.
- **1.4:** det ljusa köket · den nya spisen · de gamla fönstren · det lilla rummet · den trevliga grannen.
- **1.5:** 1 i, 2 på, 3 i, 4 på, 5 i, 6 på.
- **1.8:** *Exempel:* Hej! Jag heter Nour Haddad och bor på Ekgatan 7, lägenhet 1203. Kylskåpet i köket har gått sönder. Det blev varmt i söndags och nu fungerar det inte alls. Jag är hemma varje dag efter klockan 15, men reparatören får gärna gå in med egen nyckel. Ni når mig på 070-174 06 42. Tack på förhand! Med vänliga hälsningar, Nour Haddad

Kapitel 2

- **2.1:** 1 A, 2 B *(a nurse answered, after 20 minutes)*, 3 C *(B is a trap: he should call again only **if** he is not better)*.
- **2.2:** 1 vårdcentralen, 2 1177, 3 apoteket, 4 112.
- **2.3:** 2 Jag har ont i magen. 3 Jag har ont i ryggen. 4 Jag har ont i öronen.
- **2.4:** 1 måste, 2 behöver inte, 3 får inte, 4 kan, 5 bör.
- **2.5:** 1 Han säger att han inte kan komma i dag. 2 Jag tycker att medicinen inte hjälper. 3 Hon berättar att hon aldrig har varit på akuten. 4 Jag är glad att barnen inte är sjuka längre.
- **2.6:** 1 Drick mycket vatten! 2 Ta medicinen på morgonen! 3 Ring om det blir värre!

Kapitel 3

- **3.1:** 1 Fel (provanställd), 2 Fel (med en kollega), 3 Fel (*"Det finns inga dumma frågor"*), 4 Rätt, 5 Rätt.
- **3.2:** 1 Hans dotter har utvecklingssamtal på fredag förmiddag. 2 Att ta Amirs kvällspass på torsdag. 3 Petra gör schemat.
- **3.3:** 1 … eftersom jag är sjuk. 2 Om du har frågor, kan du ringa Petra. 3 Jag har en kollega som kommer från Chile. 4 När jag kommer hem, lagar jag mat.
- **3.4:** 1 jag gick hem. 2 gick jag hem. 3 fikade han. 4 jag kom i tid.
- **3.5:** 1 … eftersom han inte kunde komma. 2 Hon säger att hon inte kan jobba på lördag. 3 Det är en kollega som inte pratar mycket.
- **3.6:** 1 mig, 2 oss, 3 sig, 4 er.

Kapitel 4

- **4.1:** 1 Hennes pappa fick jobb där. 2 Hon var sömmerska. 3 Det var mörkt och kallt, och hon förstod nästan ingenting. 4 Att baka kanelbullar. 5 Hon jobbar som barnskötare på en förskola.
- **4.2**
  - 1987: Farida föddes.
  - 6 år: flyttade till Teheran.
  - 23 år: gifte sig med Hamid, fick sedan två barn.
  - för tio år sedan: kom till Sverige (Norrland).
  - 2019: flyttade till Örebro, läste SFI och gick en utbildning.
  - i dag: jobbar på en förskola.
- **4.3:** 1 flyttade, 2 läste, 3 ringde, 4 bodde, 5 köpte, 6 förstod, 7 fick, 8 var.
- **4.4:** hjälpte · stängde · behövde · tänkte · lekte · hörde.
- **4.5:** 1 När, 2 Då, 3 När, 4 Då.
- **4.6:** 1 jobbar, 2 bodde, 3 tar, 4 träffade.
- **4.6b:** 1 kom (*2018*), 2 har bott (*sedan 2020*), 3 jobbade (*finished: sedan slutade hon*), 4 Har du varit (*någon gång*), 5 började (*för två år sedan*), 6 har läst (*still true: nu*).

Kapitel 5 · Provträning

- **5.1:** 1 B, 2 B *("ring inte efter klockan 21" – sms is the way)*, 3 A, 4 C *(förskolechefen, senast den 6 november)*, 5 B, 6 A.
- **5.2:** 1 B, 2 A, 3 B, 4 B, 5 C, 6 Det kan vara farligt på gator utan cykelbanor, och på vintern kan det vara halt (is och snö).
- **5.3:** 1 B kom, 2 A eftersom, 3 C gå, 4 A om.
- **5.4:** 1 Läkaren är sjuk, så tiden måste flyttas. 2 Onsdag den 18 november klockan kvart över tio (10.15). 3 Ringa eller skriva i appen senast måndag.
- **5.5:** 1 En av truckarna är trasig, och de har mycket att plocka. 2 Att be dagpasset stanna en timme längre. 3 De ringer Petra och frågar; Amir stannar själv en timme extra.

HÖRA Höra: manus · Listening scripts

5.4 · Telefonmeddelande

Hej, det här är Norrby vårdcentral. Vi söker Nour Haddad. Du har en tid hos läkaren på tisdag, men tyvärr är läkaren sjuk, så vi måste flytta din tid. Du har fått en ny tid onsdag den artonde november klockan kvart över tio. Om den tiden inte passar, ring oss eller skriv i appen senast på måndag. Tack och hej!

5.5 · Samtal på jobbet

Amir: Daniel, har du sett? En av truckarna är trasig igen.
Daniel: Nej! Och vi har jättemycket att plocka i dag.
Amir: Ja. Vi hinner inte med en truck mindre. Kanske kan dagpasset stanna en timme längre?
Daniel: Det kan vi inte bestämma själva. Vi ringer Petra och frågar.
Amir: Okej. Och om hon säger ja, stannar jag gärna själv en timme extra.
Daniel: Bra, då ringer jag henne nu.

Exempel på mejl · Model email (5.6)

Hej Lina!

Hur mår du? Jag har stora nyheter. I lördags flyttade vi till en ny lägenhet i Kortedala. Vi flyttade eftersom den gamla lägenheten inte var stor nog för fyra personer.

Den nya lägenheten har tre rum och kök. Barnen har ett eget sovrum, och vi har en balkong där vi kan dricka kaffe på morgonen. Köket är ljust och modernt. Det finns också en tvättstuga i källaren. Hyran är lite högre, men det är det värt.

Jag tycker mycket om området. Det ligger nära en park och en stor affär, och spårvagnen går direkt till mitt jobb. Det finns också en lekplats där barnen leker efter skolan. Grannarna verkar trevliga. I går kom kvinnan bredvid och hälsade på oss med en kaka!

Vill du hälsa på oss i december? Du kan sova i vardagsrummet. Vi kan gå på julmarknad och fika i stan. Barnen vill gärna träffa dig igen. Skriv och berätta när du kan komma!

Hörs snart!
Kram, Nadia

Why it works: all four points, one paragraph each; V2 (I lördags flyttade vi, I går kom kvinnan); BIFF (eftersom den gamla lägenheten inte var); preteritum for the move and presens for now. About 160 words.

SAMHÄLLE Svar

- **1.9 Miljonprogrammet och att bo hållbart:** 1 A (En miljon bostäder på tio år.); 2 C (På 1960-talet.); 3 C (År 2045, enligt klimatlagens mål.)
- **2.9 Vården i välfärdssamhället:** 1 B (Regionerna.); 2 B (Vårdcentraler, BVC och MVC.); 3 B (Kommunen.)
- **3.9 Den svenska modellen:** 1 C (Det är grunden i den svenska modellen.); 2 B (Saltsjöbadsavtalet.); 3 D (Ungefär 70 procent.)
- **4.9 Från utvandrarland till invandrarland:** 1 B (Fattigdom och arbetslöshet.); 2 C (1921.); 3 B (Rekordåren.)

SFI Klar

Öva på hela provet

SFI Klar har tre fullständiga provtester för Kurs C, i samma format som det nationella provet: Läsa A, Läsa B, Höra, Skriva och Tala. Gör om proven hur många gånger du vill och få resultat och en studieplan efter varje försök.

SFI Klar har provtester för Kurs C och D i samma format som det nationella provet. Prova gratis: gör Läsa A med din e-post.

39 kr/mån
inkl. moms · ungefär som en kopp kaffe · avsluta när du vill

sfiklar.com

Plugga smart. Klara provet.

SFI Klar är fristående övningsmaterial och har ingen koppling till Skolverket. Alla texter och uppgifter är nyskrivna och kommer inte från de nationella proven. Namn, adresser och nummer i boken är påhittade.
Foton: Adrian Sulyok, Arno Senoner, Hush Naidoo Jade Photography, Laura Fuhrman, Peaky_82, Pontus Ohlsson, Ries Bosch, Usman Yousaf / Unsplash.